

Sprawozdanie z dorocznej konferencji międzynarodowego zrzeszenia ATLAS pt. „The Transformation of Tourism Space”, Łódź, 20–22.09.2006 r.

Report from the Annual ATLAS Conference: ‘The Transformation of Tourism Space’, Łódź, 20–22 September 2006

20–22 września 2006 r. odbyła się w Łodzi 13. doroczna konferencja naukowa międzynarodowego zrzeszenia szkół wyższych zajmujących się kształceniem na potrzeby turystyki ATLAS¹ poświęcona problemom przemian przestrzeni turystycznej na świecie. W szczególności uwaga zwrócona była na zagadnienia dotyczące czynników rozwoju turystyki miejskiej i kulturowej, planowania w turystyce na poziomie lokalnym i regionalnym, starej i nowej przestrzeni turystycznej, konsekwencji ostatniego rozszerzenia Unii Europejskiej dla turystyki oraz analizy naukowej współczesnego wizerunku turystyki. Celem konferencji było stworzenie możliwości wymiany myśli i dyskusji nad wpływem transformacji społecznej, gospodarczej i politycznej na przemiany turystyki na początku XXI w. zarówno na poziomie lokalnym, jak i globalnym. Współczesna turystyka przechodzi głęboką transformację na całym świecie. W szczególności dotyczy to zmian w zakresie motywów, charakteru i rozmieszczenia turystyki oraz jej konsekwencji przestrzennych i społeczno-gospodarczych w szeroko rozumianym środowisku geograficznym. Istnieje także potrzeba określenia przyczyn tych zmian. Podobnie jak było dotychczas, wszystkie doroczne konferencje ATLAS-u są dla naukowców i ośrodków badawczych okazją do prezentacji oraz wymiany poglądów i myśli. W ten sposób powstają wspólne inicjatywy badawcze grupujące różnych badaczy lub instytucje, które w ramach ATLAS-u tworzą grupy zainteresowań. Między innymi podczas łódzkiej konferencji powstała inicjatywa stworzenia dwóch kolejnych zespołów zajmujących się badaniami dotyczącymi turystyki masowej i uzdrowiskowej. Tradycyjnie konferencje ATLAS-u podzielone są na sesje plenarne, podczas których swoje referaty prezentują zaproszeni przez organizatorów referenci oraz warsztatowe, które odbywają się równolegle w tych samych wyznaczonych porach dnia. Organizato-

The 13th annual ATLAS international conference for institutions providing higher education in the field of tourism took place from September 20th–22nd and was devoted to transformations of tourism space. Particular attention was paid to the factors influencing urban and cultural tourism development, tourism planning at the local and regional level, new and old tourism spaces, the consequences of the latest expansion of the European Union for tourism, and an academic analysis of the contemporary image of tourism. The aim of the conference was to exchange thought and discuss the influence of social, economic and political transformations on tourism at the beginning of the 21st c., both locally and globally.

Contemporary tourism is undergoing a serious transformation throughout the world, especially as regards what motivates it, its character and distribution, as well as its spatial and socio-economic consequences in the geographical environment. There is also a need to define the causes of all these transformations. Every annual ATLAS conference is an opportunity to present and exchange opinions and thinking among researchers and research centres, and is a way of creating interest groups from various researchers and institutions. During the Łódź conference an idea was developed to create two new groups dealing with popular tourism and spa tourism.

Traditionally, the annual international ATLAS conferences are divided into plenary sessions, during which speakers invited by the organizers make their presentations, followed by simultaneous workshops. Each year the conference is

rami konferencji są co roku inni członkowie tego stowarzyszenia. W 2006 r. głównym organizatorem była Katedra Geografii Miast i Turystyki UŁ, która jest członkiem ATLAS-u niemal od samego początku istnienia tego stowarzyszenia. Konferencja odbyła się w gmachu Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Pierwsza sesja konferencyjna miała charakter oficjalny. Rozpoczęli ją przewodnicząca ATLAS-u – dr Melanie Smith i przewodniczący komitetu organizacyjnego – dr Robert Wiluś z Uniwersytetu Łódzkiego, którzy przywitani uczestników konferencji i przedstawili jej cele. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Wojciech Katner – prorektor Uniwersytetu Łódzkiego. Z kolei Urząd Miasta Łodzi, oficjalnego patrona konferencji reprezentował Pan Jarosław Nowak – kierownik Biura Promocji, Turystyki i Współpracy z Zagranicą. W swoim wystąpieniu mówił on głównie o atrakcyjności turystycznej Łodzi dla turystów zagranicznych.

Kolejnym punktem programu części oficjalnej była sesja poświęcona zmarłemu w maju 2006 r. prof. Marinowi Bachvarowowi z Uniwersytetu Łódzkiego, który był inicjatorem zorganizowania w Łodzi dorocznej konferencji ATLAS-u i pomysłodawcą jej tematu. O Profesorze Bachvarowie, jego zasługach dla stowarzyszenia, osobowości oraz osiągnięciach naukowych mówiła Melanie Smith. Na zakończenie wystąpienia wszyscy uczestnicy konferencji uczcili pamięć Profesora minutą ciszy. Następnie Melanie Smith, kontynuując wątek dotyczący zmarłego Marina Bachvarowa, przedstawiła wyniki jego ostatnich badań dotyczących rozwoju turystyki uzdrowiskowej w Europie Środkowej i Wschodniej.

Po oficjalnej części rozpoczęła się pierwsza sesja plenarna, w której referat pt. „Tourism spaces and their transformation” zaprezentował prof. Stanisław Liszewski z Uniwersytetu Łódzkiego. Autor zwrócił uwagę na zależności pomiędzy rodzajem aktywności turystycznej człowieka a przestrzenią turystyczną. Efektem rozważań było wydzielenie trzech rodzajów przestrzeni turystycznej – wyobraźniowej, o ograniczonej dostępności i rzeczywistej. Następnie odbyła się pierwsza tura sesji warsztatowych. Pierwszego dnia przeprowadzono łącznie 10 sesji w trzech turach. Wystąpienia w tych sesjach dotyczyły zagadnień rozwoju turystyki kulturowej i miejskiej, planowania i zarządzania turystyką na szczeblu lokalnym i regionalnym, przemian związanych z turystyką w Europie Środkowej i Wschodniej oraz starej i nowej przestrzeni turystycznej. Se-

organized by a different member of the ATLAS Association and in 2006 the main organizer was the Urban Geography and Tourism Department at the University of Łódź which has been a member almost from the very beginning. The conference venue was the building of the Management Department of the University of Łódź. The first session was formal; it was opened by the ATLAS chairwoman, Melanie Smith and the chairman of the organizational committee Dr Robert Wiluś from the University of Łódź, who welcomed all the conference guests and informed them about its aims. After that, Prof. Wojciech Katner, the Rector of the University wished everybody fruitful discussions on behalf of the university authorities. Łódź City Council, the official patron of the conference, was represented by Jarosław Nowak, the head of the Promotion, Tourism and Foreign Co-operation Office who spoke mainly about the tourism attractiveness of Łódź.

The following session was devoted to Prof. Marin Bachvarov from the University of Łódź who died in May 2006, the originator both of the idea of organizing the ATLAS conference in Łódź and of its main theme. Melanie Smith spoke about his service, his qualities and his academic achievements. At the end of her speech all the conference participants honoured him with a minute's silence. Following this, Melanie Smith presented the results of Marin Bachvarov's latest research concerning the development of spa tourism in Central and Eastern Europe.

The formal part was followed by the first plenary session with a presentation entitled *'Tourism Spaces and their Transformations'* by Prof. Liszewski from the University of Łódź who focused on the relations between the type of tourism activity and tourism space. In conclusion he distinguished three types of tourism space: an imaginary one, one of limited accessibility and a real one. Following the presentation, the first round of workshops took place and on the first day there were 10 sessions in three simultaneous groups. Presentations were given on the development of cultural and urban tourism, tourism planning and

sje warsztatowe zostały rozdzielone kolejną sesją plenarną, w której prof. Myriam Jansen Verbeke z Uniwersytetu Leuven w Belgii przedstawiła referat pt. „Tourism as an instrument for urban revitalisation: dreams versus critical success factors”. Na zakończenie pierwszego dnia uczestnicy konferencji spotkali się na uroczystej kolacji połączonej z koncertem fortepianowym w Pałacu Poznańskim, który należy do najbardziej reprezentacyjnych i znaczących obiektów turystycznych w Łodzi.

Drugi dzień dorocznej międzynarodowej konferencji ATLAS-u rozpoczął się od kolejnej sesji plenarnej. Referat pt. „The role of public sector in developing tourism product strategies for tourism destinations” zaprezentował prof. Grzegorz Golebski z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Autor udowodnił tezę o pierwszoplanowej roli instytucji publicznych w kreowaniu celów strategicznych w procesie rozwoju turystyki na danym obszarze. Następnie odbyły się trzy kolejne tury sesji warsztatowych. Ich tematyka, w porównaniu do dnia poprzedniego, rozszerzyła się o zagadnienia związane z edukacją w zakresie turystyki oraz miejscem środowiska naturalnego w turystyce. Po południu uczestnicy konferencji zwiedzali Łódź. Trasa wycieczki prowadziła do najbardziej charakterystycznych dla Łodzi zespołów fabryczno-palacowych dawnych fabrykantów. Na zakończenie dnia goście zwiedzili nowo otwarty kompleks handlowo-rozrywkowy Manufaktura, który powstał na terenie dawnego kompleksu przemysłowego należącego do Izraela Poznańskiego.

W trzecim dniu konferencji odbyły się jeszcze dwie tury sesji warsztatowych i jedna sesja plenarna, w której prof. Derek Hall z HAMK University of Applied Sciences przedstawił referat pt. „Tourism and the transformation of European space”. Referat dotyczył relacji między turystyką i procesami transformacji w przestrzeni europejskiej zarówno w kontekście koncepcji tej przestrzeni, jak i źródeł dalszych jej przemian. Podsumowaniem merytorycznym konferencji była dyskusja panelowa, w której udział wzięli Barbara Marciszewska, Rene Van Der Duim, Melanie Smith i Robert Wiluś.

Stałą częścią konferencji ATLAS-u są także spotkania organizacyjne członków i komitetu wykonawczego tego stowarzyszenia. Mają one na celu m.in. przedstawienie przez przewodniczącego sprawozdania z działalności organizacji w ostatnim roku, aktualnego stanu finansowego,

management at the local and regional level, tourism-based changes in Central and Eastern Europe, as well as new and old tourism spaces. Workshop sessions were separated by another plenary session, during which Prof. Myriam Jansen from Leuven University in Belgium gave a presentation entitled ‘*Tourism as an instrument for urban revitalization: dreams vs critical success factors*’. At the end of the first day the conference participants met at a ceremonial dinner combined with a piano concert at the Poznański Palace one of the most exquisite buildings of this type in Łódź.

The second day of the conference began with another plenary session. A speech ‘*The role of the public sector in developing tourism product strategies for tourism destinations*’ was given by Prof. Grzegorz Golebski from the Academy of Economics in Poznań. The speaker showed the important role of public institutions in setting strategic aims in tourism development in a specific area. This was followed by the next three rounds of workshops. The issues discussed included tourism education and the role of the natural environment in tourism. In the afternoon the conference participants visited Łódź and the route led to its characteristic factory-palace complexes belonging to former factory owners. At the end of the day the guests visited the *Manufaktura* commercial and entertainment centre built on the premises of the former industrial complex, once the property of the Poznański family.

The third day of the conference included two more workshop rounds and one plenary session, during which Prof. Derek Hall from the HAMK University of Applied Sciences gave a presentation entitled ‘*Tourism and the Transformation of European Space*’. He discussed the relations between tourism and these transformation processes in the context of this concept of space and on the sources of further transformations. The concluding part of the conference was a panel discussion held by Barbara Marciszewska, Rene Van Der Duim, Melanie Smith and Robert Wiluś.

A regular part of ATLAS conferences are meetings of the members and the executive

kadrowego, a także określenie dalszych kierunków działań zarówno merytorycznych, jak i organizacyjnych. Ponadto w czasie konferencji równolegle z sesjami warsztatowymi odbywały się zebrania grup zainteresowań, które funkcjonują w ramach ATLAS-u.

Ogółem w konferencji wzięło udział prawie 100 osób z 20 krajów. Najwięcej uczestników pochodziło tradycyjnie z Wielkiej Brytanii, a także z Polski, na terenie której odbywała się konferencja. Ponadto licznie reprezentowane były takie kraje, jak: Holandia, Finlandia, Szwecja, Niemcy oraz Nowa Zelandia. Uczestnicy konferencji przyjechali również z Japonii, Grecji, Mongolii, Australii, Italii, Austrii, Czech, Republiki Południowej Afryki, Irlandii, Kanady, Danii, Norwegii, Francji, Austrii, Serbii i Czarnogóry oraz z Belgii.

PRZYPIS

¹ Association for Tourism and Leisure Education powstało w 1991 r. początkowo jako organizacja zrzeszająca szkoły wyższe kształcące w zakresie turystyki i rekreacji w Europie, a ostatnio także i na pozostałych kontynentach. W ostatnim okresie do ATLAS-u zaczęły przystępować instytucje nie prowadzące działalności edukacyjnej, zajmujące się tylko badaniami naukowymi w zakresie turystyki i rekreacji oraz reprezentujące szeroko rozumiany przemysł turystyczny. Obecnie ATLAS liczy prawie 300 członków (BACHVAROV 2003).

committee. The Chairman presents a report on the activity of the organization over the past year, its current financial situation, and talks about further activities as regards research and organization. Apart from that, alongside the workshop sessions there were meetings of the special interest groups which are a part of ATLAS.

The conference hosted nearly 100 participants from 20 countries with the majority coming from Great Britain and Poland. Other participants represented the Netherlands, Finland, Sweden, Germany, New Zealand, Japan, Greece, Mongolia, Australia, Italy, Austria, the Czech Republic, South Africa, Ireland, Canada, Denmark, Norway, France, Serbia and Montenegro, and Belgium.

FOOTNOTE

¹ The Association for Tourism and Leisure Education was established in 1991, initially as an organization uniting European universities providing education in the field of tourism and recreation, later accepting members from other continents as well. Recently, new members have been from non-educational institutions which deal with academic research into tourism and recreation, representing the tourism industry. Currently ATLAS has almost 300 members (BACHVAROV 2003).

BIBLIOGRAFIA – BIBLIOGRAPHY

BACHVAROV, M., 2003, Międzynarodowe zrzeszenie ATLAS, *Turizm* 13/1.

BACHVAROV, M., 2003, ATLAS International Association, *Turizm* 13/1.

Robert Wiluś

Katedra Geografii Miast i Turyzmu
Uniwersytetu Łódzkiego
ul. Kopcińskiego 31
90-142 Łódź
robwil@geo.uni.lodz.pl